

A tudományos élet magyar fiai

1800 június 16-án született Brassai Sámuel (megh. 1897-ben), aki a tudomány polihisztorja volt. 1837-ben a kolozsvári kollégium történelem-földrajzszakos tanára lett. Itt a szokástól eltérően, magyarul olvasta fel székfoglaló értekezését. Merész újítás volt ez. Eredményeként az iskolában a tanítás nyelve a magyar lett. Egyideig a „Vasárnapi Ujság” szerkesztője volt. Számos cikket írt a lapban. Szenvedélyes botanikus is volt. Több külföldi tanulmányutat tett. Közel járt a darwini alapgondolatokhoz, amellyel 23 évvel Darwin híres munkájának megjelenése előtt lépett a nyilvánosság elé. „A füvészet elveinek vázlatá”-ban. A szabadságharcban közkeletűnek állt be, majd mint a helyőrség hadnagya, a kollégium tanítványait oktatta fegyverforgatásra. Bem hadseregében is szolgált. Világos után bujdosott. 1851-ben megalapította az első magyar ifjúsági lapot, a havonta megjelenő „Fiatalok Barátja”-t. Élete utolsó éveiben matematikát, majd szanszkrit nyelvet tanított a kolozsvári egyetemen.

A PÉNZESZACSKÓ

Örmény mese

Egy kereskedő elvesztette erszényét. Kihirdette, hogy száz arany volt benne és aki visszahozza, tíz aranyat kap jutalmul. Még aznap jelentkezett egy szegény tevehajcsár, visszahozta a feli pénzeszacskót és kérte a jutalmát. — Elben az erszényben — fortyant fel a kereskedő — nemcsak száz arany volt, hanem egy értékes drágakő is. Amíg azt vissza nem

adod, egyetlen aranyat sem kapsz! — Esküszöm, hogy csak az arany volt benne, semmi egyéb — bizonykodott a szegény tevehajcsár. Az ügy végül a bíró elé került, ki meghallgatta a kereskedő vádaskodását és a szegény ember védekezését, de mert bölcs ember volt, gyorsan átlátott a szítán. Ítélete így hangzott: — Kétségtelen, hogy az erszényben, melyet a kereskedő elvesztett, értékes drágakő is volt. A tevehajcsár azonban olyan zacskót talált, melyben mindössze száz arany volt. Ez tehát nem lehet a kereskedő. Épp ezért a tevehajcsár megtarthatja a száz aranyat, míg ennek gazdája nem jelenik meg. A kereskedő pedig várjon, míg valaki nem talál olyan erszényt, amelyben száz aranyon kívül egy értékes drágakő is van.

Rendőrök és tolvajok

Olasz film

Esposito tolvaj hamis, antik pénzekkel kereskedik. Egy nap azonban rajtaveszt, mert egymás után kétszer csap be egy gazdag amerikai. A külföldi egy ünnepségen felismeri Espositot. Azonnal utasítást ad a szolgálatot teljesítő Bottoni rendőrnek, aki üldözőbe veszi a férfit. — Esposito árkon-bokron át szalad, nyomában a rendőrrel, aki a városban kívül bilincsbe veri és egy állomásépület vendéglőjébe cipeli. Kedélyes poharazás közben várják, amíg jön az amerikai, aki autóján a városba viszi őket. Esposito szólni akar, ezért ártatlan arccal az illetékre néz. A tolvaj innen keréket old, s ettől kezdődik Bottoni kálváriája.

Az őrszobán fejmosást kap ügyellenkedésért, — egyben parancsot is, hogy három hónapon belül kerítse elő a tolvajt, ellenkező esetben állását veszti.

Bottoni civilek öltözik, nyakába szedi a várost, hogy a tolvajt felkutatassa.

Első útja a bűnügyi nyilvántartóba vezet, ahol megtudja Esposito lakcímét. Leleményes módon megismerkedik a tolvaj családjával. Kisfiát arra a grundra küldi játszani, ahol Esposito fia rúgja a labdát. A két gyermek hamarosan megbarátkozik. A két asszony is eljár egymáshoz, csak Espositót nem sikerül lakásába invitálni, pedig a 3 hónapos határidő vésszesen közeleg. Utolsó napon azonban találkozik a két férfi. Ugyanis a sok ajándék viszonzásaképpen a Bottoni családot ebédre hívja. A rendőr nagy zavarában van, de lelküzi érzését s meggyőzi Espositót arról, hogy nem cselekedhet másképp: be kell kísérnie a rendőrségre. Sajnálja ezt, mert a két család olyan jól összebarátkozott. — Már úgy látszik, hogy Bottoni meggondolja magát, de a tolvaj közbelép. Megérti, hogy a rendőr állása függ az ő elfogatásától, ezért szinte ő kíséri a szabadkozó rendőrt a parancsnokságra.

Köszönet

a várpalotai kórházi orvosoknak

Az elmúlt év november 15-én kerültem a várpalotai kórházba azzal, hogy betegségemmel fogva megoperáltatom magam. Nagyon megijedtem attól a beszédétől, amelyet a kórházra és az orvosokra mondtak. Már majdnem lemondtam az operációról félelmemben. Ugyanis az a rossz hír kapott szárnyra, hogy Várpalotán a kórházban egy nagyobb operációt, műtétet nem tudnak levezetni az orvosok, mert nincs elég szakképzettségük.

En most erre akarok cáfolatot adni. Mert ez valótlan állítás. Többek között én is, és még sokan mások nagy műtéten mentünk keresztül, életünk megmentését az orvosi kar gondos és emberszerető munkájának köszönhetem. S megemlítem, hogy az én szívem operálás közben kihagyott, így az egész műtét valószínű orvosi idegességemmel történt.

Elsőnek szeretném Kocsis főorvost megemlíteni, kinek keze és tudása aranyat ér, Szabó és Fülöp doktorok, valamint a belgyógyászatról Kunze főorvos, szintén kiváló és igazán a betegekkel együttérző jó orvosok, kiknek kedves modoruk is a betegek gyógyulását segíti elő. Egy szóval az egész kórház jó szakorvosokkal van ellátva. Köszönet és dícséret az orvosi karnak, az összes ápolóknak együtt, akik a dícséretre önfeláldozó munkájukkal szintén részt vesznek. Köszönet és hála nekik.

Most pedig még szeretném megemlíteni, hogy a betegek gyógyulását nagyban elősegítendő egy nagyobb, jobb helyen lévő kórház, mivel azoknak nyugalmra volna szükségük, ami itt bizony nincs meg. Az állandó autódübbögés és más zaj, mind behallatszik, többek között a kultúrúton napi mozi- és a táncomulatságára összegyűlt tömegek zaja. Nincs jó benyomással a kórházi nyugalomra, a betegekre.

Az a javaslatom, hogy a várpalotai volt kastély nagyon megfelelő korszerűbb és nyugodtabb kórháznak, felépítése szép, és a táj nyugodt, zajmentes. Kérem az illetékeseket, hogyha lehet, oldják meg ezt a problémát. Ez nemcsak az én személyi kérésem, hanem az összes betegeké, a kórház dolgozóié is.

Tóth Gyuláné,
a kórház volt betege.

Asszonyoknak

Hölgyek figyelem: Divat a szoknyatartó

Idén tavasszal a szeszélyes divat bő és színes szoknyatartókat fog bemutatni. A párizsi szabóságok nyílt titka ez. Az egyszínű, kockás vagy színes szoknyákat már nem öv szorítja le, hanem keskeny szoknyatartó fogja, amely hasonmása a férfiak nadrágtartójának. Ezek az új szoknyatartók világos és vidám színeknek lesznek, s bizonyos, hogy a férfiak izgatottan lesik majd a kávéházakban, hogy a szomszéd asztalnál kabátját letéve hölgy milyen csinos szoknyatartót visel.

Nőknek

Étterembe, vendéglőbe és más nyilvános helyre mindig a férfi lép be előbb. Távozáskor kinyitja az ajtót és a nőt engedi előre. Belépve a nyilvános helyre, a férfi azonnal leveszi kalapját. Mielőtt a férfi letenné felső kabátját, a nő kabátját segíti le. Ha azonban nem ezt a sorrendet követné, a nő türellemmel megvárja, amíg a férfi leteszi kabátját, hogy utána az övét segítse le. A férfi keres asztalt, de mindig a nő foglal először helyet, csak utána a férfi. Ha olyan asztalhoz akarunk leülni, ahol már mások is ülnek, udvariasan érdeklődünk aziránt: szabad-e? Távozáskor udvariasan bólintunk az asztalnál helyet foglaló idegenek felé. Az étlapot először a társaságban levő nőnek kell átnyújtani, de az ételt a férfi rendeli meg. Nyilvános helyen mindig kerüljük a feltűnést. Halkan beszéljünk és még akkor se figyeljünk mások beszélgetésére, ha azt nem lehet nem hallani. Más asztaloknál ülőket feltűnően figyelni: tapintatlanság. Megjegyzést tenni: neveltelenség!

Csodálatos sikerek

ELŐREGYÁRTOTT SÜTEMÉNY
Az összes kellékeket plasztikus anyagból készült zacskóban árúsítják. Csak tejet kell hozzáadni, össze kell gyúrni és máris be lehet tenni a kemencébe. Nincs mit mérlegelni, se lábast, se kanalat nem kell piszkítani... Még alumíniumformát is adnak hozzá, amelyet nem kell bezsírozni.

„MIND MELEGÍTŐ” LÁBOS

Belseje három részre oszlik: három teljesen különböző dolgot lehet benne egyszerre sütni vagy melegíteni, ugyanazon a tűzőn.

„DON JUAN” HAJFESTÉK

Egy hollywoodi fodrász találmánya. A haj gesztenyebarna színű lesz, de a halántékok őszesek.

SZÁLLÍTHATÓ KONYHA

Egy svéd feltaláló az összes szükséges eszközökkel felszerelt szállítható konyhát állított össze; még létezőkre és lefolyó is van benne. Nem nagyobb, mint egy zongora, külsőleg bárhol hasonlít. Egyik szobából a másikba lehet vinni, ami lehetővé teszi a háziasszonyoknak, hogy az étkezés előkészítése közben vendégei körében maradjan.

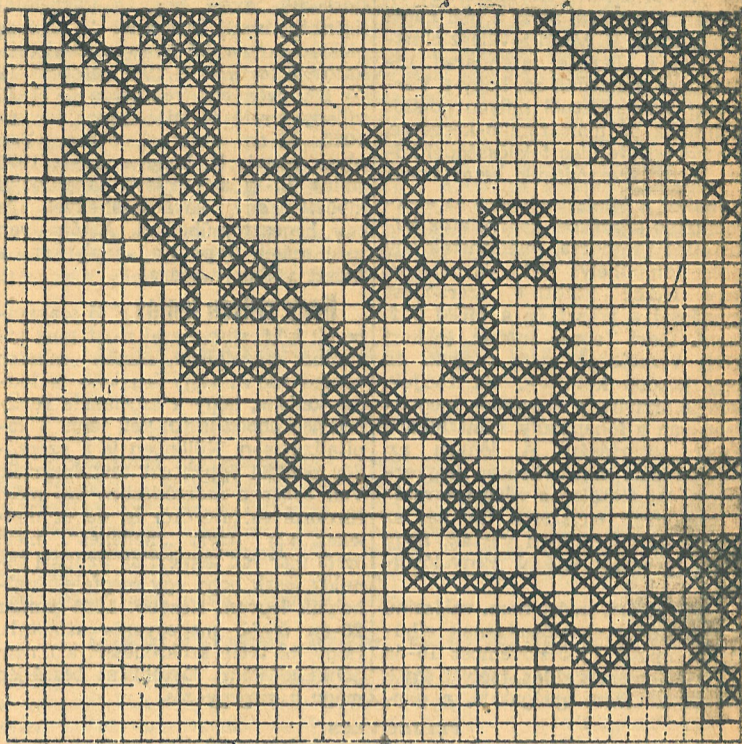
NAPSUGÁR DOBOZBAN

Németországban olyan pilulákat találtak fel, amelyek barnává teszik a bőrfelületet és ugyanakkor megvédik az erős napsugártól. Alapanyagukat indiai növényből vonták ki. Fogyasztásuk lehetővé teszi a gyors barnulást, a tél kellős közepén is.

HAGYMAELLENES KRÉM

Egy német illatszerkészítő olyan kézkrémet talált fel, amely szempillantás alatt eltünteti a hagyma, a fokhagyma és a hal szagát.

Leszámolható minta

Téli sapka

A képen látható téli sapkát vastagabb gyanjűszövetből: úgymint tweedből, flausból vagy szőrmeutánzatból varrjuk. Készítéséhez 40 cm, 140 cm széles anyag szükséges. Az eltűsö várrásnál 1,5 cm széles bevarrást csinálunk. Levarrjuk a hátsó varrást. A sapka rövidebb vonala mentén befércezzük az ovális részt. A fejbőség vonalába egy 10 cm széles egyenes csíkot fércezzük. Kipróbáljuk a fejbőségét és összevarrjuk a sapkát.

A sapkát ugyanabból az anyagból készült állal viseljük. A sálhoz 70 cm, 140 cm széles anyag szükséges. A sálát duplán szabjuk ki, szélét levarrjuk. A varrás egy részét nyitva hagyjuk, hogy a sálát átfordíthassuk a színeére. Ezt a részt kézzel varrjuk össze. A sálát ferdén szabjuk, így szebben fekszik és lágyabban kötődik meg.

A város áruellátásáról

A város kereskedelmi ellátottságát 1958. első negyedévében jelenleg az alábbiak szerint jellemezhetjük. Alapvető élelmiszerek — cukor kivételével az igényeknek megfelelően, teljesen rendelkezésünkre áll. Cukorból 1956—57. negyedévével azonos mennyiségben áll rendelkezésünkre, amely napjainkban kevésnek bizonyul. Burgonya, vöröshagyma és a vegyescikk-csoportjából a megye rendelkezésére álló leltárból át tudják adni a szükséges mennyiséget. Almából sajnos továbbra is készletgazdálkodás lesz, így esetenként, csak mennyiségek állnak rendelkezésünkre.

Vasműszaki cikkekben az 1957. első negyedévéhez számíthatjuk a beszerzéseket. Rádióból az igényeket a készletekből ki lehet elégíteni. A kerékpárnál csak a hazai termelésre számíthatunk. A szegeknél és a 250 köbcentiméteres motorkerékpárnál történő nagyobb visszacsúszást az váltja ki, hogy az ipar a következő negyedév terhére hozta elő a termelést. Alumíniumedényből az ellátás bővítésére. Papírból az ellátás továbbra is javul. Iskolaszerekből minden igény kielégíthető. Vegyi szakmánál szappanból, mosószerekből minden igény kielégíthető. Új, nagyhatású

mosóporok kerülnek forgalomba. Háztartási vegyi cikkek közül, cipőkrémekből, bőrápolószerekből az igények kielégítőek lesznek. A tavaszi takarításhoz szükséges áruk is rendelkezésre állnak.

Lakberendezési tárgyaknál az 1956. első negyedévéhez képest 10 százalékkal javult az ellátás, különösen a kárpitozott fémútorokban. A korábbi típusokon kívül újfajta 2 személyes rekamié lesz, melynek fémrészei szövettel lesznek bevonva. Janul az ellátás az úgynevezett apróbb útorokban.

Óra-ékszer; az 1956. első negyedévéhez hasonló mennyiségű karóra kerül forgalomba.

Játéknál szintén 10 százalékkal többet terveztünk forgalomba hozni, mint 1956. első negyedévében. Széles választékot találunk a műanyagból készített játékokból. Új társasjátékok, valamint a régi kedvelt társasjátékok is megfelelő mennyiségben fognak rendelkezésre állni.

Az 1957. első negyedévi tényleges lakossági értékesítéshez viszonyítva az alábbi mennyiségekkel számolhatunk be.

Ezen adatok a forgalmazott és forgalmazásra kerülő áru mennyiségeket is magukban foglalják.

Kovács Imréné ker. felügy.